

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Oslo 2. mai 2023

Høring - NOU 2023: 4 Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste

Norges Optikerforbund ønsker å benytte muligheten for å svare på denne høringen.

Norges Optikerforbund (NOF) kjenner seg igjen i og anerkjenner utfordringsbildet beskrevet i rapporten. Behovet for helse- og omsorgstjenester vil øke betydelig fremover, særlig nært der folk bor. Tilgangen på helsepersonell vil i fremtiden være en begrensende faktor.

Forebygge mer

Mer oppmerksomhet rundt forebygging og tidlig innsats kan dempe den årlige veksten i helseutfordringene. Å unngå sykdom og skade er bedre enn å bruke store ressurser på behandling. Dette er et ansvar helsetjenesten må ta inn over seg og jobbe aktivt med. Dette krever tid til kommunikasjon med pasientene.

Teknologi er viktig, men vil ikke løse alt

Ny teknologi kan bidra til å redusere den forventede utfordringen, men teknologi vil ikke løse alle de forventede problemene. Teknologien bør benyttes aktivt for å korte ned pasientforløpene og sørge for raskere tilgang på rett behandling. Dette betyr at de ulike delene av helsetjenesten må kommunisere og anerkjenne hverandre bedre enn i dag, blant annet ved bruk av ny teknologi for trygg utveksling av informasjon.

Utnytte kompetanse som finnes

Bruk av kompetanse på tvers av dagens helsetjenestestrukturer er nødvendig, og dagens håndtering av helsetjenester i silo-systemer er ikke fremtidsrettet. Å klare å utnytte alle ressursene som finnes tilgjengelig i dag, er kanskje det viktigste grepet å ta fremover.

Helsepersonellens kompetanse må benyttes mer målrettet, uten å gå på bekostning av tilgjengelighet, behandlingskvalitet og arbeidsmiljøet i helsetjenestene.

Rapporten peker på store utfordringer innen den offentlige helsetjenesten, men peker i liten grad på at deler av løsningen ligger utenfor den tradisjonelle offentlige helsetjenesten.

Utvidet bruk av farmasøytens kompetanse innen medisin, kiropraktorens kompetanse innen muskel og skjelett, audiografenes kunnskap innen hørsel, ernæringsfysiologenes kunnskap om mat og ernæring og optikers kunnskap innen synsfunksjonen er viktige elementer som kan benyttes til å støtte oppunder det store hovedmålet: Å sørge for riktig behandling til rett tid for pasientene.

Rapporten peker i stor grad på «mer av det samme» i stedet for å se på mulighetene i enkle nyvinninger og bedre utnyttelse av allerede etablert kompetanse. Det ligger et stort kapasitetspotensial i å etablere samarbeid mellom offentlig helsetjenesten og aktører som ikke er en tradisjonell del av den offentlige helsetjenesten. Dette kan gjøres på flere måter, men finansielle

Løsninger som stimulerer til kapasitet der det er behov vil raskt kunne føre til at kapasitetsutfordringene i det offentlige helsevesenet reduseres.

Innen øyehelsetjenestene må samarbeidet styrkes og pasientene få en raskere vei fra opplevde problemer til behandlende hjelp. Optikeren i Norge kan i dag ivareta flere pasientgrupper som bidrar til kapasitetsproblemene innen øyefaget.

Med enkle grep kan optikere ivareta langt flere pasientgrupper enn i dag. Bruk av terapeutiske medikamenter er noe som er på full fremmarsj blant optikere i land vi ofte sammenlikner oss med, for å kunne ivareta øyehelsen til befolkningen på en bedre måte. Dette må på plass i Norge også.

Utdanning av helsepersonell

Norge bør i størst mulig grad være selvforsynt med helsepersonell. Utdanningskapasiteten må i større grad ivareta samfunnets behov samt ivareta beredskap. Å jobbe innenfor helsefagene må oppleves som attraktive karrierevalg for unge og de må ønske å stå i disse jobbene lenger enn i dag.

Innen øyefaget er det flere små yrkesgrupper som øyesykepleiere og ortoptister. Optikere og øyesykepleiere har i dag egen utdanning på Kongsberg. Det vil være naturlig at ortoptister også utdannes på samme sted, som har et kompetansemiljø på plass. Andre mindre øyehelsefag bør også finne sin plass på Kongsberg.

Det vil i fremtiden bli enda mer viktig at de som utdannes ønsker å jobbe over hele landet og at den sentraliseringen vi ser av helsetjenestene i dag ikke fortsetter. Det må kanskje sterkere stimuli til fremover for å sørge for kompetanse jevnt fordelt over landet. Spredt rekruttering er trolig et element i dette.

Ansvars- og oppgavedeling

Riktig bruk av personellressurser og kompetanse er en forutsetning for å opprettholde tilgjengelighet og kvalitet i tilbudet fremover. Oppgavedeling i seg selv vil imidlertid ikke uten videre redusere det samlede personellbehovet i sektoren.

Rapporten viser til bruk av team som en god løsning innen flere felt. Det er også mulig å knytte sammen team uten at man er samlokalisert, spesielt ved fornuftig bruk av teknologi. I slike team er det viktig at helsepersonellet opplever at de har en selvstendig rolle og tar ansvar for sine oppgaver.

Oppsummering

«NOU 2023: 4 Tid for handling» tar opp og drøfter mange viktige elementer for fremtidens helsetjeneste, men kunne i større grad sett på bredere muligheter for oppgaveløsning og samarbeid. Potensialet i dagens helsetjeneste og personellet som arbeider der er stort, uten at rapporten peker godt nok på dette. Det er å håpe at arbeidet videre breddes mer ut slik at helsehelsetjenestepotensialet tas i bruk.

Vennlig hilsen

Hans Torvald Haugo
Generalsekretær
Norges Optikerforbund